

Secundària
BambúLector

Guia de lectura adaptada
al model educatiu de les
competències i les directrius
de PISA.

Remei Barberà Gomis

La Vall de la Por

Arthur Conan Doyle



Nom

Centre

Primera part. La tragèdia de Birlstone

- 1 Llegeix el fragment següent del primer capítol de la primera part de la novel·la:

«Em tinc per un dels mortals amb més paciència, però haig d'admetre que em vaig molestar davant d'aquella interrupció tan sarcàstica. [...]

»Però ell estava massa capficat amb els seus pensaments per donar una resposta immediata al meu retret. Amb el cap repenjat a la mà i l'esmorzar al davant sense tastar, clavava la mirada en un full de paper que tot just acabava de treure d'un sobre.»

Tenint en compte que en el fragment es parla de Sherlock Holmes i que qui en parla és el seu amic Watson, de quin tipus és el narrador de la novel·la? Marca la resposta que creguis correcta.

☐	narrador omniscient (ho sap absolutament tot, 3a persona del singular)
☐	narrador observador (només explica el que veu, 3a persona del singular)
☐	narrador testimoni (un personatge no protagonista explica els fets, 1a persona del singular)
☐	narrador protagonista (el protagonista explica els fets, 1a persona del singular)

- 2 De quina manera Sherlock Holmes i Watson aconsegueixen desxifrar el missatge de Porlock? Ordena els passos que segueixen per fer-ho.

a És un llibre d'ús habitual, però descarten la Bíblia perquè n'hi ha massa edicions.

b L'autor del missatge havia utilitzat l'edició de l'any anterior.

c Finalment conclouen que el llibre és l'Almanac Whitaker d'aquell any.

d Dedueixen que les xifres fan referència a un llibre extens (534: pàgina 534).

e No pot ser un directori de ferrocarrils perquè té un vocabulari massa limitat.

f Es tracta d'un llibre escrit a doble columna (C2: columna 2).

Ordre correcte

- 3 En aquesta novel·la, Conan Doyle parla per primera vegada del gran enemic de Sherlock Holmes, el professor Moriarty. Busca les paraules exactes que utilitza el protagonista quan s'hi refereix.

(Moriarty és) «El més gran...

Aquest és el nostre home.» (Capítol 1, pàgina 13)

- 4 Segons la importància que tenen en l'acció de l'obra, els personatges es divideixen en principals i secundaris. On situaries Sherlock Holmes, Watson, Moriarty i Porlock?

PERSONATGES PRINCIPALS		PERSONATGES SECUNDARIS	
protagonista	antagonista	col·laborador	decoratiu
L'acció gira al seu voltant i hi té un paper fonamental.	S'enfronta al protagonista i li impedeix assolir els seus objectius.	Pot ajudar el protagonista o l'antagonista.	Quasi no intervé en l'acció, però dóna credibilitat a l'obra.

protagonista	antagonista	col·laborador	decoratiu

- 5 Mentre interroguen la senyora Douglas, ella reproduïx les paraules que en una ocasió va pronunciar el seu marit:

«He estat a la Vall de la Por i no n'he sortit pas, encara.»

Capítol 5, pàg. 86.

És la primera vegada que surt el títol de la novel·la: quina sensació es transmet al lector?

6 Relaciona cada habitant de Birlstone amb el que el narrador ens en diu.

- | | |
|------------------------|---|
| a John Douglas | ☐ majordom delicat, respectable i capaç |
| b Ivy Douglas | ☐ un home notable, tant pel seu caràcter com per la seva presència |
| c Cecil Barker | ☐ una dona rodanxona i alegre |
| d Ames | ☐ un home de riquesa considerable i del qual deien que era solter |
| e Senyora Allen | ☐ una dona bonica, morena i esvelta |

7 Marca amb una creu les afirmacions que **no** corresponen a l'escena del crim de Birlstone.

- ☐ L'arma del crim era al costat del cadàver.
- ☐ El cadàver estava panxa enlaire al centre de l'habitació.
- ☐ Les extremitats de la víctima estaven esteses.
- ☐ El mort duia posats una bata i un pijama.
- ☐ L'arma homicida era una escopeta de canons retallats.
- ☐ La porta de l'habitació no estava oberta.
- ☐ John Douglas no anava descalç: duia mitjons i sabatilles.
- ☐ La víctima tenia la cara desfigurada per un tret.

8 A què al·ludeixen els títols dels capítols següents de la primera part?

Capítol 4. «Foscor»:

Capítol 6. «Una escletxa de claror»:

- 9 Llegeix el fragment en què Sherlock Holmes reflexiona en veu alta sobre una de les claus del crim misteriós a què s'enfronten.

«—Déu del Cel, amic Watson, és possible que no us hàgiu adonat que la clau d'aquest cas rau en l'halter desaparegut? Bé, bé, no cal que us desanimeu gaire. Entre nosaltres, no crec que ni l'inspector Mac ni l'excel·lent investigador local hagin percebut la transcendental importància d'aquell detall. Un halter, Watson! Imagineu-vos un gimnasta només amb un halter: pensi en el desenvolupament desigual, en el perill d'imminent desviació de la columna. Terrible, Watson, terrible!»

Comenta la manera de parlar del detectiu i, sobretot, la seva actitud envers el doctor Watson.

- 10 Al llarg de la investigació, Sherlock Holmes expressa opinions que ens permeten conèixe'l millor.

(Parlant de la senyora Douglas) «No feia pas la impressió de ser una esposa exemplar, mentre ens donava el seu testimoni. Jo no sóc precisament un admirador incondicional de la condició femenina, ja ho sabeu, però la meua experiència de la vida m'ha ensenyat que ben poques esposes que s'estimin els seus marits permetrien que les paraules d'un home qualsevol els impedissin d'acostar-se al seu cos sense vida. [...] Es tracta d'un comportament tan inusual, que l'absència dels habituals planys femenins faria estranyar fins i tot l'investigador més sapastre.»

Què n'opines, tu, de les paraules de Sherlock Holmes? Creus que avui dia diria el mateix?

Segona part. Els Escuradors

- 11 En aquesta segona part, la lògia de l'Eminent Orde dels Homes Lliures té un protagonisme especial. A la vall de Vermissa se'ls coneix com els Escuradors. Les seves activitats els porten a utilitzar un llenguatge especial. Què signifiquen les expressions següents? Per què s'escriuen entre cometes?

«Després de la primera trobada amb McGinty, van ser pocs els vespres que McMurdo no anés al seu local per tal d'estrényer les relacions amb **“els nois”** [...]»

«[...] contemplaven amb el respecte més profund l'home que tingués la reputació d'haver fet allò que ells anomenaven **“una feina neta i polida”**.»

S'escriuen entre cometes perquè _____

- 12 Precisament per reconèixer-se entre ells, els membres de la lògia utilitzen un sistema de senyes i contrasenyes. En el capítol 3, durant la cerimònia d'iniciació de McMurdo, n'hi ha dos exemples: què s'ha de respondre quan et diuen...?

«Les nits fosques són desagradables.»



«Encara hi ha núvols de tempesta.»



- 13 En alguna ocasió, l'autor reflexiona sobre els membres de la Lògia 341, la de Vermissa:

«La naturalesa humana és realment estranya. Allí hi havia homes per als quals l'assassinat era familiar, que un cop i un altre havien assassinat pares de família contra els quals no tenien res personal. I tanmateix no sentien el menor sentiment de compassió per les afligides esposes o pels fills desemparats, però en canvi, la tendresa o el patetisme de la música els podia fer plorar.»

A partir de la teva experiència, corroboraries aquestes afirmacions? És un fet contradictori?

14 Relaciona cada personatge de la segona part de la novel·la amb la seva definició.

- | | |
|------------------------|--|
| a Jack McGinty | ☐ Company de viatge de McMurdo al tren. |
| b Jack McMurdo | ☐ Filla del propietari de la pensió on s'allotja McMurdo. |
| c Jacob Shafter | ☐ Membre de la Lògia, recelós de McMurdo. |
| d Ettie Shafter | ☐ Fugitiu confés de la justícia de Chicago. |
| e Mike Scanlan | ☐ Cap de la Lògia a Vermissa. |
| f Teddy Baldwin | ☐ Propietari de la pensió on s'allotja McMurdo. |

15 Com ja havia passat a la primera part, a la segona torna a aparèixer el títol de la novel·la. Completa la taula següent.

	Qui ho diu?	A qui ho diu?	Capítol
«Aquesta vall és la de la por, la de la mort...» (pàg. 209)			
«A qualsevol indret allunyat d'aquesta vall de la por.» (pàg. 223)			

16 En el capítol 5 s'introdueix un element d'intriga quan Ettie descobreix a Jack McMurdo llegint una carta que ell no vol ensenyar-li. El jove la tranquil·litza dient-li que la carta no és per a cap altra dona, però arran d'això ella insisteix en la seva proposta de fugir:

«—Jo ja hi havia pensat, Jack. Ho he planejat tot. Mon pare ha estalviat uns quants diners. Està tip d'aquest lloc, on la por que ens fa aquesta gent enfosqueix les nostres vides. Està disposat a marxar. Ens en podem anar tots tres a Filadèlfia o a Nova York, on estaríem fora de perill.»

Escriu en estil indirecte les paraules d'Ettie Shafter:

La jove va dir a McMurdo que...

- 17** McMurdo descobreix aviat que l'organització és més àmplia i més complexa que la mera Lògia. Llegeix l'episodi en què els dos homes són enviats pel delegat del comtat, Evans Pott, a «actuar al veïnat», i digues si les afirmacions següents són vertaderes (V) o falses (F).

V F

- | | | |
|--------------------------|--------------------------|---|
| ☐ | ☐ | Lawler i Andrews es van allotjar a la casa d'hostes de McMurdo. |
| ☐ | ☐ | Lawler era més jove i havia dut a terme menys encàrrecs que Andrews. |
| ☐ | ☐ | Tots dos havien demostrat que eren instruments capaços d'assassinar. |
| ☐ | ☐ | Els forasters no parlaven de les seves gestes passades. |
| ☐ | ☐ | Scanlan i McMurdo els van seguir fins a una mina propera. |
| ☐ | ☐ | Lawler va disparar al capatàs a l'estómac. |
| ☐ | ☐ | Els miners es van enfontar tímidament als assassins. |
| ☐ | ☐ | El resultat final va ser un doble assassinat: el del capatàs i el de l'enginyer de la mina. |

- 18** Fixa't que el narrador de la segona part de la novel·la no és del mateix tipus que el de la primera part.

«Vet aquí els mètodes de la Societat dels Homes Lliures, i vet aquí les gestes dels Escura-dors, amb les quals escampaven el domini del terror sobre aquell districte gran i ric, que ja duia tant de temps turmentat per la seva terrible presència. Per què tacar aquestes pàgines amb altres crims? ¿No n'he contat prou per mostrar com eren aquells homes i quins mètodes utilitzaven?»

- A** Com és el narrador de la segona part? Per què? _____

- B** Què aconseguix amb les preguntes que hi ha al final del paràgraf? _____

- 19** Llegeix el fragment següent del capítol 7, poc abans de la trampa parada al detectiu de l'agència Pinkerton, Birdy Edwards. Hi ha tres tipus de discurs: **descripció**, **narració** i **diàleg**. Indica què es diu en cada un.

«Era una cambra àmplia, amb una taula llarga de fusta de pi al centre i una gran estufa en un extrem. Als altres dos costats hi havia finestres sense porticons, però amb cortines fines, de les que es corren de banda a banda. McMurdo les va examinar atentament. Sens dubte, l'habitació li va semblar massa a la vista per a un assumpte tan secret. Però la distància que la separava de la carretera feia que aquella circumstància semblés menys important. Finalment va parlar de la qüestió amb el seu company d'allotjament, Scanlan, el qual, tot i ser un dels Escuradors, era un homenet inofensiu, massa dèbil per anar en contra de l'opinió dels seus camarades, però secretament horroritzat pels fets sanguinaris amb què algunes vegades s'havia vist forçat a col·laborar. McMurdo li va explicar en poques paraules quin era el pla d'actuació.

»—Jo, de tu, Mike Scanlan, em prendria una nit lliure i no m'acostaria per aquí. Abans que es faci de dia, s'hi vessarà sang.

»—Bé, en realitat, Mac —va respondre Scanlan—, no és que em falti la voluntat, sinó el valor.»

descripció

narració

diàleg

- 20** Anota les paraules exactes en què se'ns diu...

a que McMurdo descobreix la seva veritable identitat:

b com va acabar McGinty:

Epíleg

- 21** Després del judici a John Douglas, Sherlock Holmes rep una nota enigmàtica. Aquella mateixa nit, Cecil Barker li explica que ha rebut un telegrama de la senyora Douglas. Què diuen, l'una i l'altre?

NOTA SENSE SIGNATURA	
TELEGRAMA	

- 22** En les darreres pàgines del llibre reapareixen alguns personatges de la primera part. Indica (✓) on trobem els personatges següents.

	Primera part	Segona part	Epíleg
a Sherlock Holmes			
b Jack McGinty			
c Inspector MacDonald			
d Cecil Barker			
e Ettie Shafter			
f John Watson			
g Oficial White Mason			
h Birdy Edwards			
i John Douglas			
j Ted Baldwin			
k Ivy Douglas			
l Jack McMurdo			

Hi ha tres noms que pertanyen a una mateixa persona. Aquests noms són...

-------	-------	-------

- 23** Com acaba l'obra? De quina mena de desenllaç es tracta?

Qüestions generals sobre *La Vall de la Por*

- 24** Aquesta edició de *La Vall de la Por*, de la col·lecció Clàssics Universals de Bambú, inclou il·lustracions de Fernando Vicente. Si les ordenes correctament obtindràs un resum dels fets principals.

Primera part: «La tragèdia de Birlstone»

- a Watson descobreix a Cecil i a Ivy parlant en secret.
- b El metge forense inspecciona el cadàver.
- c Obren el farcell (halter, botes, ganivet).
- d Sherlock Holmes llegeix la carta de Porlock.
- e Fan venir la senyora Douglas per interrogar-la.
- f Holmes, Watson i MacDonald van a Birlstone.

pàg. 17

pàg. 38

pàg. 49

pàg. 84

pàg. 93

pàg. 123

Segona part: «Els Escuradors»

- g Detenció de Jack McMurdo.
- h Uns Escuradors apallissen el periodista del *Herald*.
- i Jack McGinty en actitud desafiant al seu local.
- j McMurdo descobreix la seva veritable identitat.
- K Al tren, dos policies es dirigeixen a McMurdo.
- l Atemptat a la mina de Crow Hill.
- m Cerimònia d'iniciació de Jack McMurdo.

pàg. 145

pàg. 166

pàg. 187

pàg. 200

pàg. 214

pàg. 229

pàg. 262

- 25** El temps i l'espai són dos elements narratius molt importants en qualsevol relat:

- ▶ En quin any tenen lloc els fets narrats a la primera part, «La tragèdia de Birlstone»?
_____ (pàg. 21: «Sent avui 7 de gener, hem consultat el nou almanac [...].»)
- ▶ I els fets de la segona part, «Els Escuradors»?
_____ (pàg. 133: «Desitjo que viatgeu amb mi vint anys enrere en el temps.»)
- ▶ Al capítol 3, els protagonistes es traslladen al lloc del crim. Quin és el lloc, exactament?
El poble de _____, al comtat de _____ (país: _____).
- ▶ Al principi de la segona part, es diu que ha canviat el lloc dels fets. Quin lloc és, ara?
El municipi de _____, al comtat de _____ (país: _____).

26 Les obres literàries tenen una funció estètica: busquen la bellesa en la forma de les paraules. Identifica alguns recursos retòrics que han anat apareixent al llarg de la novel·la.

a «[...] un home que m'havia estat empaitant tots aquests anys com un llop mort de fam darrere d'un caribú [...]»

b «Però per als homes i les dones que vivien sota el jou del terror [...] La nuvolada que tenien a sobre no havia semblat mai tan fosca [...]»

c «—Una mentida, Watson... Una mentida grossa, enorme, gegant, indiscreta i obstinada.»

d «Acabaven d'encendre els llums de petroli al vagó davanter de passatgers, un espai llarg i despullat [...]»

e «—Teníeu la claror del sol als ulls mentre que el seu rostre quedava a l'ombra?»

f «El seu accent escocès sonava com un bastó sobre un enreixat.»

g «[...] sabia que, si no ho feia, seria de casa meva, d'on sortirien amb les mans brutes de sang [...]»

h «dos antics pilars de pedra descolorits pels elements i tacats de molsa, carregaven damunt una figura deforme [...]»

27 La novel·la *La Vall de la Por* s'estructura en dues parts clarament diferenciades. De les afirmacions següents només una és certa; quina és? Marca-la amb una **x** i corregeix la resta.

a ☐ La segona part és una continuació cronològica de la primera.

b ☐ La primera part explica les motivacions de l'assassí.

c ☐ La segona part explica fets de la primera, però es pot llegir independentment.

d ☐ La primera part no s'entén si no s'ha llegit la segona.

Fem treballar els músculs de l'escriptura!

Escull una de les opcions següents com a argument per a la teva creació textual.

- ☐ a) Fes una descripció física i psicològica de Sherlock Holmes. Et pots inspirar en les il·lustracions de la primera part de la novel·la *La Vall de la Por* i en les imatges del detectiu reproduïdes en el quadern documental.
- ☐ b) Escriu un relat que tracti sobre algun episodi de la vida de Birdy Edwards situat entre el judici als Escuradors i la seva instal·lació a Birlstone sota la nova identitat de John Douglas.
- ☐ c) Escriu un article d'opinió sobre què pot aportar la lectura d'una obra clàssica de la novel·la policíaca com la que acabes de llegir.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

«Retrat d'un detectiu»

(activitats associades al quadern documental)

- A** El quadern documental comença amb una ressenya biogràfica de l'autor, Arthur Conan Doyle. Completa el text amb les paraules que hi falten.

Arthur Conan Doyle va néixer a _____ (_____) l'any 1859.
Va estudiar _____ per complaure la seva família i, ja s'havia establert com a metge, quan va començar a col·laborar en diverses revistes. El _____
va néixer el personatge que l'havia de fer cèlebre: el detectiu Sherlock Holmes.
Va arribar a oferir-se _____ per participar en la Primera Guerra Mundial, conflicte on va morir el seu fill gran. Aquesta pèrdua li va causar un dolor profund que el va acompanyar fins a la seva pròpia mort, l'any _____.

- B** Malgrat la fama i els diners que la creació del personatge de Sherlock Holmes va proporcionar a Conan Doyle, l'autor va decidir fer-lo morir. Però, davant la reacció irada dels seus seguidors, no va tenir més remei que tornar-lo a la vida. Creus que Doyle va actuar correctament? Busca dos arguments a favor de la decisió i dos en contra.

- C** Relaciona cada novel·la d'Arthur Conan Doyle amb la seva principal característica.

- 1 *Estudi en escarlata* (1887)
- 2 *El signe dels quatre* (1890)
- 3 *El gos dels Baskerville* (1902)
- 4 *La Vall de la Por* (1915)

- ☐ Novel·la amb elements de terror que va tenir molt èxit.
- ☐ Primer llibre d'aventures de Holmes i Watson.
- ☐ Primera novel·la en què s'esmenta Moriarty.
- ☐ Novel·la en la qual s'aprofundeix en els personatges.

- D** Per crear el personatge de Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle es va basar en elements de la seva pròpia vida; especifica'ls.

- ▶ Aficions que comparteixen: _____
- ▶ Els estudis de medicina de l'autor... _____
- ▶ Conan Doyle es va inspirar en el doctor... _____

- E** Altres escriptors també han creat personatges que investiguen crims. Completa la taula amb els noms que hi falten.

AUTOR	DETECTIU
Arthur Conan Doyle	Sherlock Holmes
Edgar Allan Poe	_____
_____	pare Brown
Agatha Christie	_____
_____	comissari Maigret
Raymond Chandler	_____
_____	Sam Spade

- F** Indica si les afirmacions següents (sobre l'apartat «Curiositats») són vertaderes (V) o falses (F).

V F

- ☐ ☐ Conan Doyle mai no va descriure a Holmes amb gorra de caçador i pipa.
- ☐ ☐ A la primera novel·la (1887) hi ha la famosa frase «Elemental, estimat Watson».
- ☐ ☐ Segons l'autor, Holmes va participar en més de tres-centes investigacions.
- ☐ ☐ El narrador de les aventures de Holmes sempre és el seu amic Watson.
- ☐ ☐ El personatge de Sherlock Holmes tenia un germà anomenat Mycroft.
- ☐ ☐ Existeix un cercle holmesià a Nova York que duu per nom Baker Street Irregulars.
- ☐ ☐ En la cèlebre adreça del detectiu (221b de Baker Street, Londres) hi va viure l'autor.
- ☐ ☐ Sherlock Holmes és un personatge universal: fins i tot a Suïssa hi ha un museu dedicat a ell.



Editorial Casals
www.bambulector.com